

Ord har betydelse

- En termhandbok om att sätta ord på sexuellt våld mot barn

HANDLEDNING 17/2022

**Maria Rossi
Mika Pietilä
Merja-Maaria Oinas**

HANDLEDNING 17 | 2022

Ord har betydelse

En termhandbok om att sätta ord
på sexuellt våld mot barn

Maria Rossi, Mika Pietilä och Merja-Maaria Oinas

Barnahus

Koordinaatti

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Institutet för
hälsa och välfärd

© Författarna och Institutet för hälsa och välfärd THL

ISBN 978-952-343-993-1 (webbpublikation)
ISSN 2323-4172 (webbpublikation)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-993-1>

Helsingfors, 2022

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	4
2	Sexuellt våld mot barn som fenomen.....	6
3	Begrepp och termer om sexuellt våld mot barn och grooming.....	10
3.1	Sexuellt våld mot barn.....	10
3.2	Andra uttryck för sexuellt våld mot barn.....	11
3.2.1	Sexualbrott mot barn.....	11
3.2.2	Sexuellt utnyttjande av barn.....	11
3.2.3	Sexuella övergrepp mot och utnyttjande av barn.....	11
3.3	Lockande av barn i sexuella syften.....	12
3.3.1	Gromning (grooming).....	12
3.3.2	Att locka barn sexuellt – grooming.....	12
4	Begrepp och termer i anslutning till bildmaterial.....	13
4.1	Material som bevisar sexuellt våld mot barn.....	13
4.1.1	Material som visar barnet sexuellt.....	14
4.1.2	Bildmaterial som sexualiserar ett barn.....	14
4.1.3	Utpressning med sexuellt (bild)material.....	14
4.1.4	Sedlighetssårande material som visar barn.....	14
4.2	Övriga termer som härrör sig från engelska.....	15
4.2.1	Sexting.....	15
4.2.2	Nude.....	15
4.2.3	Egenproducerat sexuellt färgat bildmaterial.....	15
4.2.4	Capping.....	16
4.3	Termer som inte rekommenderas.....	16
5	Hustavla.....	17
6	Förebyggande av sexuellt våld genom gemensamma verksamhetsmetoder.....	18
6.1	Kompetens i organisationen.....	18
6.2	Expertkunnande.....	19
6.3	Viktiga samarbetspartners.....	20
6.4	Termer som används.....	21
6.5	Verksamhetsanvisningar.....	22
6.6	Vad bör beaktas då verksamhet planeras?.....	23
	Källor.....	25

1 Bakgrund

När vi talar om sexuella trakasserier, grooming (grooming) eller sexuellt våld mot barn, är det viktigt att använda rätta begrepp som respekterar barnets rättigheter. Ord skapar bilder i vårt inre och bildar en gemensam världsbild. Begrepp som har att göra med sexuellt våld mot barn är inte entydiga och man använder olika begrepp i olika situationer och sammanhang. (Greijer & Doek 2016, 19–20.)

Barns rättigheter skyddas av FN:s konvention om barnets rättigheter och vår lagstiftning. Med barn avses alla under 18 år. Artikel 34 i FN:s barnkonvention slår fast att barn har rätt till skydd mot sexuellt våld (Konvention om barnets rättigheter 1991/60). Ett barn kan aldrig ge sitt samtycke till en vuxens sexuella aktivitet mot honom eller henne, eller gå med på att vara inblandad i ett sexuellt sammanhang. Ett barns rätt att bli skyddad kränks också av att det finns bild- eller videomaterial offentligt på nätet av honom eller henne som är sexualiserat eller som bevisar sexuellt våld.

I synnerhet de begrepp och termer som används för sexuella handlingar mot barn i den digitala miljön är mycket relevanta. För det första är det viktigt att säkerställa att alla aktörer förstår varandra, och för det andra att de förstår vad man överhuvudtaget talar om. Myndigheterna har förbundit sig till att använda terminologi som respekterar barnet. De termer som används av olika myndigheter är viktiga. De kan förmedla ett budskap. De termer och begrepp som används i straffprocessen bestäms utifrån vår lagstiftning. Utanför den straffrättsliga processen har dock yrkespersoner, experter och mer utbredd medier möjlighet att välja de ord som används i olika situationer.

I det nationella Barnahusprojektet och det nationella programmet för ungdomsarbete och politik (VANUPO) upptäcktes ett behov av att förtydliga den terminologi som används i Finland och som är kopplad till grooming, trakasserier och sexuellt våld mot barn. Arbetet i Barnahusprojektet inleddes vid årsskiftet 2020–2021 genom att sammanställa de termer som används utifrån befintlig lagstiftning och en mindre remiss bland organisationer.

I Finland pågår för närvarande en totalreform av kapitel 20 i strafflagen om sexualbrott. I samband med det revideras även bestämmelserna om sexualbrott mot barn. En arbetsgrupp tillsatt av justitieministeriet har berett den övergripande reformen. Arbetsgruppen färdigställde ett betänkande sommaren 2020 som övriga intressenter fick möjlighet att kommentera då betänkandet var ute på remiss. Inom ramen för Barnahusprojektet plockades framtida rubriker i lagen ur remissvaren och lades till den terminologiska promemorian. (Riksdagens bibliotek 2020; OMML 2020:9; OMML 2021:2.) Sommaren 2021 överlämnades den terminologiska promemorian

till justitieministeriets arbetsgrupp för kännedom. Promemorian levererades även till Institutet för inhemska språken, och språkvårdsexperterna kommenterade de begrepp som nu varit under arbete. Även i genomförandeplanen för Lanzarotekonventionen (Konventionen om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp) som ska publiceras våren 2022 har vikten av terminologi som respekterar barns rättigheter beaktats.

Institutet för hälsa och välfärd THL har 2020 publicerat en ordlista som sammanställts i samarbete med vålds- och terminologiska experter och som innehåller definitioner och rekommendationer för begrepp som bör användas i arbetet mot våld. Om begrepp som hänför sig till våldsfenomenet inte definieras tillsammans, kan vi kanske inte förstå varandra, även om vi pratar om samma sak. Syftet med terminologin är att stödja experter och yrkespersoner så att de kan diskutera våld i enhetliga termer och att dela förståelse för vad som menas med dem. (Bildjuschkin et al. 2020, 3.)

Syftet med denna handbok är att komplettera den tidigare nämnda terminologin över våldsbegrepp. Som ett tillägg till ordlistan över våldsbegrepp definierar man i denna terminologihandbok begreppen sexuellt våld mot barn, särskilt de allt vanligare formerna som förekommer online på nätet. I handboken ges även rekommendationer på finska för användningen av termer som beskriver begrepp.

I det terminologiska arbetet hänvisar termen begrepp till en föreställning som uppstår när man tänker på saken i förhållande till omvärlden (i denna manual handlar det om de olika uttrycksformerna av sexuellt våld mot barn). Termer är däremot benämningar på begrepp som underlättar kommunikationen och förståelsen mellan olika aktörer. Begrepp kan också beskrivas i ord med olika definitioner. (Terminologicalentralen TSK rf 2020.)

I denna handbok har man genom terminologiskt arbete försökt klargöra och förtydliga det särskilda språket kring sexuellt våld mot barn samt ta fram gemensamma rekommendationer för de termer som används för att hänvisa till de begrepp som finns med i handboken. I kapitel 3 och 4 har man tagit med de termer med motiveringar som används i termarbetet för att beskriva överbegreppen. I varje begrepps underkapitel definierar man även andra termer med vilka man hänvisat till samma begrepp. Kapitel 5 i handboken innehåller alla termer som behandlas i det terminologiska arbetet. De är sammanställda och finns listade utifrån om man rekommenderar att de ska användas eller inte. I det sista kapitlet ges rekommendationer om hur termer kan tas i bruk och hur fenomenet sexuellt våld mot barn kan föras på tal i olika organisationer.

2 Sexuellt våld mot barn som fenomen

Sexuellt våld kränker personens självbestämmanderätt och sexuella integritet. Sexuellt våld kan ske både ansikte mot ansikte och digitalt, och det kan innefatta olika former av handlingar (se kapitel 3 för mer information). Sexuellt våld mot barn och unga som sker digitalt, dvs. på nätet, verkar ha ökat under de senaste tio åren. Tekniken utvecklas och via nätet kan man nå ut till tiotals barn och unga med bara ett par klickar. Detta betyder att en förövare kan nå ut till hundratals barn.

I detta samband används begreppet digitalt våld allt oftare. Digitalt våld är våld där en annan person kränks, kontrolleras, övervakas eller skadas med hjälp av informations- och kommunikationstekniken. Man använder och utnyttjar digital teknik, till exempel terminal-, smart- eller positionerings- och andra liknande enheter, programvarulösningar, applikationer och snabbmeddelandetjänster. Digitalt våld kan också vara indirekt, och då utnyttjar förövaren till exempel andra personer såsom gemensamma barn. (THL 2022.)

Sexuella brott mot barn handlar om dold kriminalitet. Enligt EU-kommissionens rapport (2020) bedöms vart femte barn i Europa vara ett offer för sexuellt våld. Dessutom påpekar rapporten att anmälningarna om sexuellt våld mot barn har exploderat inom Europeiska unionen. År 2010 anmäldes 23 000 fall och år 2019 redan 725 000 fall. Anmälningarna innehöll cirka tre miljoner enskilda bilder eller videoupptagningar av sexuellt våld mot barn. En liknande förändring i ökningen av antalet anmälningar kan ses över hela världen. (Europeiska kommissionen 2020, 1.)

År 2021 polisanmäldes drygt 3 100 sexualbrott mot barn. Av dessa hade nästan 850 fall att göra med innehav eller distribution av bilder som föreställer barn. Antalet sexualbrott mot barn hade varit så gott som oförändrat jämfört med föregående år. (Poliisi.fi 2022.) Det bör noteras att endast en bråkdel av fallen är kända av polisen. Rädsla eller skam kan hindra ett barn från att berätta om sina erfarenheter av sexuellt våld och göra en polisanmälan. I vissa situationer kanske man inte ens förstår att det som har hänt är ett brott, eftersom sexuella handlingar mot barn och unga på nätet blivit så vanliga.

Den aktuella situationen i Finland när det gäller sexuella trakasserier och sexuella övergrepp mot barn kartläggs genom den nationella skolhälsoenkäten som genomförs vartannat år. År 2021 svarade totalt 274 171 barn på enkäten. I Finland har barn och unga sedan 2010 tillfrågats om sexuella trakasserier och övergrepp i skolhälsoundersökningar. Vi presenterar här resultatet av undersökningen som publicerades hösten 2021. Resultaten visar en tydlig ökning vad gäller upplevelsen

av sexuella trakasserier som inrapporterats av barn och särskilt flickor jämfört med tidigare år. (THL 2021.)

Hälften (48–50 %) av flickorna i högstadiet (årskurs 8 och 9) och i andra stadiet (årskurs 1 och 2 i gymnasiet och yrkesskolor) hade upplevt störande sexuella förslag eller sexuellt ofredande under det senaste året. Det har skett en ökning då tidigare cirka en femtedel av flickorna och 4–6 procent av pojkarna rapporterade att de upplevt sexuella trakasserier (THL 2019). 10 procent av flickorna och 6 procent av pojkarna i årskurs 4-5 i den grundläggande utbildningen hade upplevt sexuella kommentarer, förslag, meddelanden eller visning av bildmaterial under det senaste året. I 2019 års undersökning var motsvarande siffror 5 resp. 4 procent så det har skett en tydlig ökning när det gäller flickor i lågstadieåldern. (THL 2021.)

Enligt resultaten sker det oftast sexuella trakasserier på nätet eller per telefon, vilket kom fram redan i de tidigare skolhälsoundersökningarna. Av flickorna i högstadiet och andra stadiet hade 40–42 procent upplevt sexuella trakasserier på nätet eller per telefon, motsvarande siffra för pojkar var 6–8 procent. Av flickorna i högstadiet och andra stadiet hade 13–15 procent och av flickorna i yrkesskolor hade 19 procent upplevt sexuellt våld. Motsvarande siffra för pojkar var 3–5 procent. (THL 2021.) Det har skett en ökning under de senaste åren för flickornas andel var 10 resp. 13 procent i den förra undersökningen (THL 2019).

I utredningen Grooming lasten silmin (2021) behandlas detta mångfacetterade fenomen som många barn och unga har varit med om. Det handlar om att en vuxen försöker locka ett barn till en till synes frivillig kontakt i syfte att utöva sexuellt våld mot barnet antingen på nätet eller i fysisk kontakt. Att locka barn på nätet i sexuella syften (gromning eller grooming) är ett växande problem globalt. Resultaten av utredningen bekräftade att sexuellt färgade meddelanden är vanliga och vardagliga bland barn.

Sammanlagt 1 762 barn i åldern 11–17 år i Finland besvarade den webbenkät som genomfördes av Rädda Barnen rf. Enligt utredningen Grooming lasten silmin berättade 62 procent av barnen att de blivit kontaktade online av en person som de visste eller misstänkte vara en vuxen eller en person som var minst fem år äldre än de själva. Barn mottog också sexuellt färgade meddelanden från vuxna varje vecka (17 %) eller minst en gång i månaden (29 %). Flickor fick oftare sexuellt färgade meddelanden från vuxna än pojkar. De flesta av barnen (70 %) sa att förövaren hade skickat bilder på sig själv och att samtalet redan från början tagit sig sexuella förtecken (66 %). (Juusola ym. 2021, 6, 29.)

82 procent av barnen sa att de inte hade erfarenheter av sexuellt våld utanför internet. Däremot var gromning på nätet allmänt förekommande. I resultaten beskrev barnen hur deras förhållande till gromning förändrades från rädsla och skam till att skratta åt det tillsammans med sina vänner. Enligt utredningen var det till viss mån normalt för barn att ta emot meddelanden eller nakenbilder med sexuella förtecken på internet, och de upplevde inte att det hade någon större effekt på dem. Majoriteten

av barnen hade berättat om sina upplevelser och de allra flesta av dem för en kompis. En tredjedel av barnen hade inte berättat för någon om sina upplevelser, eftersom de inte upplevde att det var allvarligt. Nästan hälften av de tillfrågade trodde inte att det skulle ha hjälpt att berätta. Enligt utredningen vill man gärna berätta om sina erfarenheter anonymt på nätet. (Juusola ym. 2021, 36–38.)

Utredningens resultat stödjer resultatet av en tidigare rapport (2018) genomförd av Rädda Barnen där man kartlade sexuella trakasserier och mobbning mot barn i digitala medier. Huvudresultatet av denna utredning är att sexuella trakasserier eller sexuellt ofredande i digitala medier är ganska vanligt förekommande enligt barn och unga i åldern 12–17 år. I utredningen kom det också fram att barn och unga ogärna berättar för vuxna om sina upplevelser av sexuella trakasserier, utan det vanligaste tillvägagångssättet är att blockera den som gjort det och berätta för en kompis om saken. (Rädda Barnen 2018.) Resultaten från Rädda Barnen-rapporten understödjer också Skolhälsoundersökningens resultat från 2019 om att vuxna inte får veta så mycket om sexuella trakasserier eller sexuellt våld (THL 2019).

Hur skyddar man barn från sexuellt våld och stärker deras säkerhetskunskaper?

Användningen av mobila enheter börjar i en allt yngre ålder och barn använder allt mera tid online utan vuxen tillsyn, vilket också utsätter barn för hot som finns online. Europols IOCTA-publikation (2021) påpekar att framtagning och spridning av filmmaterial om sexuellt våld mot barn är ett enormt problem. Ett stort problem var det sexuellt färgade material som barnen själva producerade och där allt yngre barn förekommer. Under året hade det skett en märkbar ökning när det gäller att locka barn i sexuella syften, särskilt inom sociala medier och spelplattformar. (Europol 2021a, 25–27.)

I en studie publicerad år 2020 (Malin 2020) granskades tings- och hovrätters domar gällande sexualbrott mot barn. Studien vittnar också om omfattningen av fenomenet på nätet. Brott som begåtts på nätet utgjorde redan en sjättedel av hela materialet medan s.k. vanliga sexuella övergrepp mot barn utgjorde en fjärdedel. I nästan en tredjedel av domarna gällande hela materialet handlade det dessutom om utnyttjande åtminstone delvis på nätet eller via vissa medier. (Malin 2020, 44–45.)

Ansvar för sexuellt våld mot barn ligger alltid på förövaren, eftersom det är fråga om maktmissbruk av en vuxen person. På grund av sin ålder är ett barn aldrig behörigt att ge sitt samtycke till en vuxen persons sexuella handlingar riktade mot honom eller henne. (Greijer & Doek 2016, 19–20.) Oavsett om sexuellt våld sker online eller i fysisk kontakt måste ämnet tas upp och barn uppmuntras att berätta om även svåra upplevelser för en vuxen som man kan lita på. På detta sätt får barnen den hjälp de behöver och förövarna ställs till svars för sina brott.

Ur förebyggande synvinkel är det förutom sexualundervisning också viktigt att lära barn emotionell kompetens och säkerhetskompentens samt digitala säkerhets-

färdigheter. På så sätt känner barn igen bland annat sexuella trakasserier, grooming och hotfulla situationer och vet hur de ska agera när de hamnar i sådana situationer. Barn och unga ska erbjudas tillförlitlig och åldersanpassad information om sexualitet och hur sexuellt våld kan ta sig uttryck. Utgångspunkten för sexualupplysningen är sexuella rättigheter och respekt för dem. Barn och unga ska veta att enligt finsk lag har alla rätt till fysisk integritet. Ansvar för barns och ungas säkerhet ligger dock hos vuxna som ska förebygga hot mot barnet och lära barnet att känna igen potentiella hot och agera när de ställs inför dem.

3 Begrepp och termer om sexuellt våld mot barn och grooming

Detta kapitel innefattar överbegreppen kring sexuellt våld mot barn och grooming jämte definitionerna. De termer som rekommenderas hittas i: 3.1 Sexuellt våld mot barn och 3.3. Att locka ett barn i sexuella syften. Under båda dessa finns även motiveringen till rekommendationen. I kapitel 3.2 finns andra uttryck kring sexuellt våld mot barn och mer precisa definitioner för dessa.

3.1 Sexuellt våld mot barn

Sexuellt våld mot barn är den term som rekommenderas. Sexuellt våld mot barn handlar om att en vuxen person använder barnet för sina egna sexuella ändamål eller behov. En vuxen kan utöva makt, undertrycka eller göra barnet illa. Som begrepp omfattar sexuellt våld både fysiska handlingar och handlingar online, inklusive filmning av sexuell aktivitet riktad mot ett barn samt delning och spridning av filmmaterial på nätet. (Greijer & Doek 2016, 19–20, 22–23; Tasa 2020, 31–32.)

Termen “sexuellt våld” rekommenderas. Dock bör man komma ihåg att en handling som anses vara ett brott eller en kränkning av en persons rätt till självbestämmande kan vara sexuell för förövaren, men aldrig för offret.

I Institutet för hälsa och välfärds (THL) ordlista över våldsbegrepp beskrivs begreppet “våld mot barn” så här:

Våld riktat mot barn på ett sådant sätt att det orsakar eller kan orsaka fysisk skada eller äventyrar barnets välbefinnande, säkerhet, hälsa eller emotionella utveckling. (Bildjuschkin ym. 2020, 8.)

I THL:s ordlista över våldsbegrepp beskrivs begreppet “sexuellt våld, sexualvåld” så här:

Våld som visar sig som en uppsåtlig kränkning av en persons sexuella integritet eller rätt till självbestämmande. Termerna sexuellt våld/övergrepp och sexualvåld kan användas synonymt. När man använder termerna är det ändå skäl att komma ihåg att ur våldsoffrets synvinkel är det inte fråga om en sexuell handling eller upplevelse.

Den straffrättsliga termen “sexuellt utnyttjande” rekommenderas inte, eftersom det ger en felaktig bild av innehållet i begreppet. (Bildjuschkin ym. 2020, 9.)

3.2 Andra uttryck för sexuellt våld mot barn

3.2.1 Sexualbrott mot barn

I myndighetsverksamhet eller när man hänvisar till de former av handlingar som har samband med brottsprocessen kan begreppet ”sexualbrott mot barn” också användas som en övergripande beteckning. Termen är enkel och tydlig om åhörarna är bekanta med brottsrekvisitet och de handlingar som motsvarar dem.

3.2.2 Sexuellt utnyttjande av barn

Man rekommenderar inte att termen ”sexuellt utnyttjande av barn” används som en övergripande beteckning när man hänvisar till fenomenet eller olika handlingsformer. Beteckningen bör endast användas när man hänvisar till en enskild handling eller paragraf som uppfyller rekvisitet i strafflagen.

I Kielitoimiston sanakirja, dvs. ordboken över modern finska, beskrivs termen ”utnyttjande” med orden exploatering eller användning, särskilt i syfte att dra nytta av någonting som är moraliskt oacceptabelt eller annan motsvarande verksamhet (Kielitoimisto 2021). Termen har kritiserats framför allt av den anledningen att ett sexualbrott mot ett barn inte ska betecknas som att man ”använder” barnet och det finns inget ”bra” förknippat med det ur barnets synvinkel. Ordet ”utnyttjande” tonar ner föremålet för handlingen eller offrets upplevelse.

I THL:s ordlista över våldsbegrepp beskrivs underbegreppet ”sexuellt utnyttjande av barn” så här:

Sexuellt våld där ett barn utnyttjas av en äldre person för sexuella behov eller behov av att undertrycka eller skada barnet. Begreppet är dock problematiskt, eftersom gärningar är alltid våld mot barn. Det som är speciellt med dessa gärningar är ålderskillnaden mellan barnet och förövaren samt barnets utvecklingsstadium. (Bildjuschkin ym. 2020, 9.)

3.2.3 Sexuella övergrepp mot och utnyttjande av barn

Man rekommenderar inte att termen ”sexuella övergrepp mot och utnyttjande av barn” används som övergripande beteckning, eftersom den inte omfattar lika heltäckande alla former av gärningar. Utnyttjande är enligt Kielitoimiston sanakirja, dvs. ordboken över modern finska, illabehandling, i synnerhet mentalt eller fysiskt våld eller försummelse (Kielitoimisto 2021). Termen beskriver dock inte avsiktliga handlingar mot barn lika bra som det mer begripliga och tydliga ”sexuellt våld mot barn”. Termen ”illabehandling” har beskrivits i THL:s ordlista över våldsbegrepp enligt följande:

Termen “illabehandling” har ett mer begränsat användningsområde än termen “våld”. Illabehandling används i situationer där personer i en svagare ställning i ett ansvars-, förtroende- eller maktförhållande, till exempel barn eller äldre, utsätts för våld. Å andra sidan är illabehandling den enda allmänt förekommande översättningen av den engelska termen maltreatment, som är bredare än våld. (Bildjuschkin ym. 2020, 5.)

3.3 Lockande av barn i sexuella syften

Att locka ett barn av förövaren i sexuella syften är en process där en vuxen medvetet lockar ett barn till fysisk kontakt som till synes är frivillig, i avsikt att utsätta barnet för sexuellt våld (Greijer & Doek 2016, 51–52). Lockande av barn i sexuella syften är en del av sexuellt våld mot barn.

Att locka ett barn i sexuella syften kan avse antingen en mer långvarig process där förövarens mål är att skapa en nära relation med barnet, eller så kan det handla om att locka barnet snabbt och direkt så att den första kontakten och den eftersträvalda sexuella handlingen sker på ganska kort tid. Den digitala miljön har fört med sig nya sätt att närma sig barn. (Tasa 2020, 32.)

Lockande av barn i sexuella syften är ett begrepp som i Finland avser antingen själva fenomenet eller en enskild paragraf i strafflagen. Att locka ett barn i sexuella syften är enligt strafflagens paragraf egentligen ännu inte en sexuell handling enligt brottsrekvisitetet utan det handlar om förberedande gärningar. Förövaren har sitt eget sexuella behov eller aktivitet som bakgrundstanke eller strävan som han försöker rikta mot barnet.

3.3.1 Gromning (grooming)

Grooming är engelska och betyder lockande av barn i sexuella syften. Enligt Kieltoimiston sanakirja avser gromning lockande av barn eller unga i sexuellt syfte. (Institutet för de inhemska språken 2021.) Gromning (eller grooming) som begrepp har blivit vanligt även i Finland, men det engelskspråkiga ordet kan ändå skapa missförstånd för den som inte är insatt i saken. Gromning är ändå en gängse term som kan användas bara man vet vad den står för.

3.3.2 Att locka barn sexuellt – gromning

Vi rekommenderar inte formuleringen “att locka barn i sexuellt syfte”. Begreppet ska inte framhäva handlingens sexuella karaktär utan snarare syftet med handlingen ur förövarens synvinkel, en brottslig handling som riktas mot ett barn av en vuxen i sexuellt syfte.

4 Begrepp och termer i anslutning till bildmaterial

I början av detta kapitel har vi sammanställt begrepp och definitioner av bildmaterial som bevisar sexuellt våld mot barn. I synnerhet när man refererar till bildmaterial är det viktigt att förstå innebörden av terminologi som visar respekt för barn. Begrepp som hänvisar till pornografi, både på finska och engelska, används fortfarande alltför ofta, särskilt i medierna, när man diskuterar sexuellt våld mot barn.

Vi rekommenderar termen “material som bevisar sexuellt våld mot barn” som överbegrepp för bildmaterial som förklaras närmare i kapitel 4.1. Fenomen uppstår och sprids online i en digital miljö internationellt, så naturligtvis är termerna som beskriver dem ofta på engelska. De definieras närmare i kapitel 4.2, eftersom man tillsvidare saknar finska motsvarigheter för en del. I kapitel 4.3 har man sammanställt sådana termer som man rekommenderar att inte ska användas på grund av att de inte är fria från fördomar.

4.1 Material som bevisar sexuellt våld mot barn

Termen “material som bevisar sexuellt våld mot barn” är lång, men den rekommenderas ändå som den finska motsvarigheten för att beskriva begreppet. Det avser olagligt bild- eller videomaterial där ett barn utsätts för sexuellt våld, ett naket barn visas på ett sexuellt sätt i bilden eller fokus på bilden är på barnets genitalier. Syftet med bildmaterialet är vanligtvis att tillfredsställa en vuxen persons sexuella behov. (Tasa 2020, 33.)

På engelska används termen “CSAM” (Child Sexual Abuse Material) eller “CAM” (Child Abuse Material) för detta olagliga material. Det bör noteras att genom att lägga till ordet “sexual” framhålls att våldet mot barn i det aktuella materialet är av sexuell karaktär. I stort sett allt material som visar barn på ett sexuellt sätt kan hänvisas till på engelska med termerna “CEM/CSEM” (Child Sexual Exploitation Material). (Greijer & Doek 2016, 40, 91.)

Bildmaterial kan vara en inspelning av sexuellt våld mot barnet som gjorts av andra, eller händelser av sexuell karaktär filmade av barnet och som barnet gjort antingen på eget initiativ eller under ledning av en vuxen. Bild- eller videomaterial kan ha spelats in utan eller med barnets vetskap genom den så kallade livestreamen, det vill säga videoupkoppling i realtid.

Barnet kan vara med på bild eller video ensam eller tillsammans med ett annat barn/andra barn eller en eller flera vuxna. Vardagligt material om barn kan också missbrukas genom att de bifogas till pornografiskt material, sexuella kommentarer kan bifogas till vardagliga bilder eller bildens fokus kan riktas mot barnets könsorgan. (Tasa 2020, 33.)

4.1.1 Material som visar barnet sexuellt

I det nya förslaget till en totalreform av lagstiftningen om sexualbrott föreslås begreppet “bildmaterial som visar ett barn sexuellt” som benämning på rubriker med anknytning till bildmaterial (Finlex.fi 2022). Begreppet är mer begripligt än rubriken för den tidigare strafflagen och kan användas för sådana bilder där ett barn framställs på ett sexuellt sätt; poseringsbilder eller bilder där ett naket barn visas på ett sexuellt sätt, till exempel genom att fokus på bilden är på barnets könsorgan.

“Material som visar barnet sexuellt” är dock ett begrepp som inte omfattar sådana bilder där barn utsätts för de mest allvarliga handlingarna, såsom våldtäkt eller annat fysiskt sexuellt våld. I sådana fall är det inte bara fråga om att bilden visar barnet sexuellt, och då är detta begrepp inte lämpligt, åtminstone som ett överbegrepp för allt bildmaterial som bevisar sexuellt våld mot barn. Barnskyddsorganisationerna Skydda Barn rf och Rädna Barnen rf samt Helsingfors tingsrätt har också kritiserat orden “visar barnet sexuellt” i begreppet. (OMML 2021:2, 76–78.)

4.1.2 Bildmaterial som sexualiserar ett barn

Jfr. föregående begrepp: material som visar barnet sexuellt. Benämningen “material som sexualiserar ett barn” kan användas som en synonym för det.

4.1.3 Utpressning med sexuellt (bild)material

Termen syftar till utpressning med sexuella bilder eller annat material. Förövaren kan utpressa barnet eller den unga att skicka mera bild- eller videomaterial eller delta i sexuella handlingar för att få pengar eller andra nyttigheter. Också den engelskspråkiga termen sextortion (sexual extortion) används. Förövaren kan hota med att sprida bildmaterial till olika digitala plattformar eller till barnets närmaste eller bekanta. Att utöva utpressning med sexuella bilder kan vara en del av processen med att locka barn i sexuellt syfte. (Greijer & Doek 2016, 52–53.)

4.1.4 Sedlighetssårande material som visar barn

Den nuvarande strafflagens benämning “sedlighetssårande material som visar barn” har inte blivit ett etablerat begrepp annat än med hänvisning till relevant paragraf i strafflagen. Termen är lång och sedlighet är inte längre ett gängse begrepp. Sexuellt våld mot ett barn är sårande och kränkande för barnet, inte för sedligheten.

4.2 Övriga termer som härrör sig från engelska

4.2.1 Sexting

Sexting (skriva sexiga meddelanden) handlar om att skicka eller få sexuella meddelanden, bilder eller filmmaterial, oftast per telefon. Sexting förekommer i synnerhet bland unga, och ofta i samförstånd mellan dem. (Greijer & Doek 2016, 44.) Sexting-meddelanden kan innehålla till exempel bilder där någon poserar halvnaken eller naken (se följande underrubrik "nude"), sexuella emojis eller uppmaningar om att skicka sexuellt bildmaterial (Rädda Barnen 2018, 5).

Sexuellt färgade meddelanden som skickas av en vuxen till ett barn uppfyller brottsrekvisitet, och av denna anledning bör termen "sexting" som förringar brottet inte användas. Att skicka eller dela en annan persons nakenbilder eller sexuellt färgade bilder till andra utan att fråga om lov är också förbjudet av barn och unga. Det är en gärning som uppfyller brottsrekvisitet om personen har fyllt 15 år. Därför faller det eller andra sexuella trakasserier eller olämpligt beteende i digitala medier inte under begreppet "sexting".

4.2.2 Nude

Det engelska ordet "nude" (naken) används också på finska för att beskriva en sexuellt färgad bild som ett barn eller en ung person kan ta och skicka av sig själv (se nästa underrubrik "SGEM"). På engelska kan man använda definitionen "naked selfie" för samma begrepp.

4.2.3 Egenproducerat sexuellt färgat bildmaterial

Lagövervakningsmyndigheter använder termen "egenproducerat sexuellt färgat bildmaterial" eller Self-Generated Explicit Material (SGEM) för "nakenbilder" som används som bevis i brottmål (Europol 2021b). Egenproducerade sexuellt färgade bilder eller filmer kan vara videofilmer som barnet eller den unge själv filmat, till exempel med en smartphone eller surfplatta, där barnet poserar naken eller lättklädd eller agerar på ett sexuellt sätt, antingen på begäran eller frivilligt.

Enligt Europols senaste rapport Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA 2021) rapporterar organisationer som behandlar bildmaterial som bevisar sexuellt våld mot barn att redan två tredjedelar av de inrapporterade fallen gäller egenproducerade bilder med sexuella undertoner (Europol 2021b). Internet Watch Foundation är en stor aktör i branschen som rapporterade 2020 om en 77-procentig ökning i andelen egenproducerat bildmaterial med en sexuell prägel och att 80 procent av barnen på bilderna var 11-13-åriga flickor (IWF 2020).

4.2.4 Capping

Metoderna för sexualbrott mot barn på nätet förändras och utvecklas ständigt. En videoupptäckning i realtid, genom vilken man får ett barn att agera på ett sexuellt färgat eller sexuellt sätt, eller där ett sexualbrott mot barnet filmas av någon annan, har varit ett oroande fenomen under en lång tid. Nu har människor som är sexuellt intresserade av barn börjat spara dessa videoupptäckningar på sina egna enheter, ofta utan att objektet vet om det. Detta kallas för “capping” (Europol 2021b).

4.3 Termer som inte rekommenderas

I slutet av nästa kapitel finns en lista med termer som bör undvikas helt.

- barnpornografi
- barnprostituerad
- barnsex
- barnsexarbetare

Vi rekommenderar att termen “barnpornografi” undviks helt. Sexuellt våld mot barn är inte en underhållande form av kommersiell pornografi och ska inte beskrivas så, ens på termnivån. I sådana bilder eller videoupptäckningar är ett barn som är föremål för våldtäkt eller annan sexuell handling som begås av en vuxen inte en skådespelare. Och bilder som föreställer barn är inte pornografi, utan bevis på ett brott, och därför bör man hänvisa till dem på lämpligt sätt med terminologi som visar respekt för barn.

Gamla lagtexter eller artiklar i internationella fördrag om mänskliga rättigheter innehåller fortfarande termer som hänvisar till pornografi, eftersom dessa förekommer i större omfattning förr. Det är dock inte längre lämpligt att använda dem, såvida man inte specifikt syftar på lagens paragraf där termen fortfarande förekommer.

Enligt Finlands lag är skyddsåldersgränsen 16 år (i vissa fall 18 år). Det betyder att en person som är yngre än gränsen kan inte ge sitt samtycke till någon form av sexuell aktivitet för en vuxen eller en person som är betydligt äldre än de själva. Ett barn kan inte ge sitt samtycke till att ha sex med en vuxen utan barn bör skyddas från all sexuell aktivitet som skadar deras utveckling. Därför bör termerna som används i tal också återspegla detta. Av denna anledning är termen “barnsex” inte korrekt i något sammanhang. Ett barn kan inte av sin fri vilja fungera som modell för pornografiskt bild- eller videomaterial avsett för underhållning eller arbeta som prostituerad eller sexarbetare, och dessa termer beskriver inte verkligheten eller respekterar barnets rättigheter på något sätt. Ord skapar verklighet och de termer vi använder har betydelse.

5 Hustavla

Termer som rekommenderas:

- sexuellt våld mot barn
- sexualbrott mot barn
- lockande av barn i sexuella syften
- bildmaterial som sexualiserar ett barn
- bildmaterial som visar ett barn sexuellt
- bildmaterial som bevisar sexuellt våld mot ett barn
- utpressning med sexuellt färgat (bild)material
- egenproducerat sexuellt färgat (bild)material

Överväg i vilka sammanhang du använder följande:

- våldtäkt av barn
- sexuellt utnyttjande av barn
- sexuella övergrepp mot ett barn
- sexuellt utnyttjande av ett barn
- att locka barn sexuellt (gromning)
- sexting
- capping
- nude
- gromning (grooming)
- sextorsion
- CSAM child sexual abuse material
- CAM child abuse material
- CSEM child sexual exploitation material
- CSE child sexual exploitation

Använd inte dessa:

- barnpornografi
- barnprostituerad
- barnsex
- barnsexarbetare (grundar sig på Rossi & Lehtinen, red. 2022, 21).

6 Förebyggande av sexuellt våld genom gemensamma verksamhetsmetoder

Det här kapitlet innehåller information, frågor att fundera på och tips på hur man på olika sätt kan förebygga sexuellt våld mot barn och unga. Frågor om våld mot barn och unga är en vardaglig del av det dagliga arbetet, till exempel inom polisen. Men i många organisationer kan situationer och frågor relaterade till sexuellt våld dyka upp oväntat, utan förvarning. Då inser man plötsligt också behovet av förebyggande åtgärder.

Ofta är den mest typiska frågan “Var ska man börja?” I det här kapitlet går vi igenom planeringen av rutiner relaterade till förebyggande av sexuellt våld och vad som bör beaktas. Till en början är det nödvändigt att ta reda på hur man i den egna organisationen stöder hanteringen av temat och hurdana förändringar som eventuellt krävs. Informationen, färdigheterna och resurserna förknippade med förebyggandet av sexuellt våld mot unga varierar mycket i olika organisationer.

6.1 Kompetens i organisationen

Beroende på organisation behöver man kanske utveckla till exempel verksamhetskulturen, kompetensen, attityderna eller engagemanget kring förebyggandet av sexuellt våld. Till en början måste man få en helhetsbild av situationen så att den kan utvecklas. (Lakso, Oinas & Pietilä, 2020, 87–88.) Det är nödvändigt att kunna beskriva den önskade förändringen tillräckligt noggrant så att målet är tydligt för alla och åtgärder kan vidtas.

Arbetet med att förebygga sexuellt våld ska vara systematiskt om man jobbar med barn och unga. Sexuella trakasserier och att locka i sexuellt syfte (gromning) är vanliga, särskilt online. Om frågor som har att göra med våld mot barn inte ingår i organisationens dagliga arbete, bör en plan göras upp för hur temat ska diskuteras inledningsvis med de anställda och sedan med barnen. Gemensamt överenskomna verksamhetsmetoder säkerställer att medarbetarna har anammat samma principer och förstår de viktigaste begreppen. Detta garanterar bemötandets kvalitet och likabehandling.

Temat relaterade till sexuellt våld kan dyka upp oväntat och oplanerat. Instruktioner och att hantera frågor i arbetsgemenskapen på ett föregripande sätt ger medarbetaren kompetens att hantera ämnet och använda rätt ord när hen har att göra med ett barn eller en ung person. (Lakso, Oinas & Pietilä 2020, 87.) Dessutom

bör det noteras att det är viktigt att emat förs på tal och behandlas ur ett förebyggande perspektiv.

Att dryfta:

- Vilka är de mest typiska arbetssituationerna där ett tema kring sexuellt våld mot ett barn kan komma upp oväntat?
- I vilka situationer kan ärendet tas upp på ett systematiskt sätt och diskuteras ur ett förebyggande perspektiv?

6.2 Expertkunnande

De som arbetar med barn och unga, till exempel en ungdomsarbetare, behöver inte vara expert på sexual-, medie- eller säkerhetskompetensutbildning eller känna till strafflagen i detalj för att ta upp teman som rör sexuellt våld. Men man bör ändå sätta sig in i temat för att få säkerhet och mod att föra sexuellt våld på tal ur ett förebyggande perspektiv. (Lakso, Oinas & Pietilä 2020, 87.)

Det bör noteras att åldersanpassad sexualundervisning är en del av läroplanen i olika organisationer, till exempel inom grundläggande utbildning. Inom småbarnspedagogiken finns det däremot kommunspecifika skillnader i hur säkerhetskompetens och sexualundervisning genomförs i praktiken. Sexualundervisning sker dock ofta i vardagliga situationer, så varje anställd bör ha grundläggande kunskaper i temat och vara redo att ta itu med det. Dessutom bör medarbetaren utforska sina egna känslor, tankar och förutfattade meningar som arbetet med temat kanske väcker. Genom att behandla ämnet och diskutera det med kollegor säkerställer man att ens egen inställning till temat inte kommer som en överraskning.

Att dryfta:

- Vilken typ av kompetens krävs i de mest typiska arbetssituationerna?
- Vilken typ av kompetens finns det i arbetsgemenskapen och hos vem?
- Om vilket tema behöver man tilläggsutbildning eller fortbildning?
Vem kan ge utbildning?
- Hurdana tankar och känslor väcker teman? Är det lätt eller svårt att diskutera om dem?
- Vilka begrepp känns naturliga att använda?

Tips:

- Koordinaatti – Materialtips. Att identifiera och förebygga grooming i ungdomsarbete. Tillgänglig: <https://www.koordinaatti.fi/sv/materialer/materialtips-grooming-och-sexuellt-vald>

6.3 Viktiga samarbetspartners

Det är viktigt att de som gör förebyggande arbete med unga bedriver ett multidisciplinärt och multiprofessionellt samarbete. Genom samarbete kan man få stöd för sitt eget arbete, konsultationshjälp, tips på bra metoder, material eller verktyg. Det är viktigt att de som arbetar med unga gör en lista över sina viktigaste samarbetspartners. Ju bättre man känner de olika samarbetspartners, desto lättare är det att planera aktiviteter, be om hjälp och genomföra aktiviteter riktade till unga.

Olika samarbetspartners, t.ex.:

- Polisen
- Ungdomsarbetet
- Socialarbetet
- Elevvården i skolorna
- Hälso- och sjukvården
- Specialiserade sjukvården
- Organisationer och projekt som jobbar med temat
- Stödcenter för sexualbrottsoffer som är över 16 år
(Lakso, Oinas & Pietilä 2020, 86.)

Att dryfta:

- Viktiga samarbetspartners i din region? Och nationellt?
- Vem kan du fråga om råd? Varifrån kan du få hjälp och stöd?

Tips:

Case-exempel: Lista över kontakter inom Helsingfors ungdomstjänster

Helsingfors stad och Nuorten Exit: Opas seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä (s. 8)

Tillgänglig: <https://nuortenexit.fi/ammattilaisille/materiaalipankki/>

6.4 Termer som används

Alla yrkesmänniskor som jobbar med barn ska använda termer som respekterar barnets rättigheter. Termerna som används får inte ogiltigförklara eller förringa eller ge en felaktig bild av brottet mot barnet. Det är fråga om sexuella övergrepp mot barn, inte underhållning eller pornografiskt innehåll. Utgångspunkten ska vara att skydda barnet, och barnets rätt att bli skyddat.

Yrkesmänniskor bör bekanta sig med betydelsen av olika termer och lära sig att använda dem på rätt sätt i sin kommunikation. I denna handbok rekommenderas vissa termer medan andra termer är det skäl att vara uppmärksam med. Vissa termer ska inte användas alls när man talar om sexuellt våld mot barn. I termhandbokens s.k. hustavla har man listat de termer som rekommenderas. Den kan användas i arbetsgemenskapen när man bekantar sig med temat.

Att dryfta:

- Hur pratar man om sexuellt våld mot barn i organisationen?
- Hur definierar man de viktigaste termerna kring sexuellt våld?
- Vem har ansvar i organisationen för att presentera termerna så att alla kan använda de rekommenderade termerna?

Tips:

Hustavla

- Termer som rekommenderas finns listade i hustavlan för denna termhandbok

Ordspel

- Amnesty International: Puhutaan suostumuksesta. Toimintaideoita seksuaali-oikeuksien toteutumisen ja suostumuskulttuurin vahvistamiseksi (sivut 57–61)

Tillgänglig: <https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/ihmisoikeuskasvatus/oppimateriaalit/>

6.5 Verksamhetsanvisningar

Det kan vara svårt för en yrkesperson som arbetar med barn eller unga att förutse oväntade situationer där teman kring sexuellt våld mot barn ska behandlas. I sådana fall är det särskilt viktigt att förbereda sig och bekanta sig med befintliga anvisningar. På så sätt kan man vara säker på att alla arbetar i enlighet med gemensamma principer.

Att dryfta:

- Hur gör man om ett barn berättar om en upplevelse av sexuellt våld?
- Hur gör man om man blir oroad över barnet?
- Hur tar man upp temat i vardagliga situationer med barn eller unga?
Hur för man det på tal?
- Vad säger eller gör medarbetaren? Vilka ord ska man använda?
- Vad får man absolut inte göra? Vilka ord eller uttryck får man inte använda?
- Hur säkerställer man det att barnet får den hjälp och det stöd som hen behöver?
- Vem ska man anmäla om saken?

Tips:

Verksamhetsanvisningar

- Nuorten Exit: Toimintaohjeita ja tietoa ammattilaisille (s. 24–25)

Tillgänglig: <https://nuortenexit.fi/ammattilaisille/materiaalipankki/>

Vad ska man göra om en ung person säger sig ha upplevt sexuella trakasserier, sexuellt våld eller annat könsrelaterat våld?

Amnesty International: Puhutaan suostumuksesta. Toimintaideoita seksuaalioikeuksien toteutumisen ja suostumuskulttuurin vahvistamiseksi (sivu 20)

Tillgänglig: <https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/ihmisoikeuskasvatus/oppimateriaalit/>

Hur ska man göra när man misstänker eller råkar ut för sexuella övergrepp?

- Helsingfors stad och Nuorten Exit: Opas seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä (s. 6)

Tillgänglig: <https://nuortenexit.fi/ammattilaisille/materiaalipankki/>

Indentifiering och symptom av sexuellt våld och hur ska man föra det på tal och stödja ungdomar som har upplevt sexuellt våld

- Koordinaatti.fi - en handbok om att förebygga grooming och sexuellt våld ungdomsarbetet

Tillgänglig: <https://koordinaatti.fi/sv/materialer/att-frag-a-bemota-och-lyssna>

6.6 Vad bör beaktas då verksamhet planeras?

Arbete för att förebygga sexuellt våld handlar om att öka och dela beprövad och korrekt information i temat. Det förebyggande arbetet får dock inte vara beroende på enskilda medarbetare eller handla om enstaka kampanjer, varefter det glöms bort. Kontinuiteten säkerställs när teman förknippade med sexuellt våld blir en integrerad del av allt ungdomsarbete eller -verksamhet. Då har de ungdomar som deltar i verksamheten likvärdiga möjligheter att få information om temat. (Lakso, Oinas & Pietilä 2020, 87.) Dessutom bör det noteras att temat kan tas upp ur flera olika perspektiv. Till exempel genom att stärka barns mediekompetens, säkerhetskompetens, egna gränser (självbestämmande) eller genom att öka informationen om sexuella rättigheter.

Att dryfta:

- Hur övertygar man ledning och/eller anställda om vikten av gemensamma handlingsätt och planering för att förebygga sexuellt våld?
- Vad kräver engagemang i gemensamma mål?
- Hur implementeras planen om att förebygga sexuellt våld i organisationen?
- Hur säkerställer man att målen och uppgifterna samt aktörernas ansvarsområden definieras tillräckligt noga i planen?
- Hurdana metoder används?

Tips:

Koordinaatti – Materialtips. Att identifiera och förebygga grooming i ungdomsarbete. Tillgänglig: <https://www.koordinaatti.fi/sv/materialer/materialtips-grooming-och-sexuellt-vald>

Ungdomsarbete stärker ungas beredskap att möta utmaningar – Hur kan förebyggande av sexuellt våld bli en del av ungdomsarbetet?

- Koordinaatti.fi Att fråga bemöta och lyssna – en handbok om att förebygga grooming och sexuellt våld i ungdomsarbetet (s. 84–94)

Tillgänglig: <https://www.koordinaatti.fi/sv/materialer/att-fraga-bemota-och-lyssna>

Planeringsprocessen för riktlinjerna har delats upp i följande delområden: förberedelse, planering, genomförande och bedömning. (Lakso, Oinas & Pietilä, 2020, 86–90.) Handboken introducerar processen, som underlättas av tilläggsfrågor relaterade till varje område. Processen kan även tillämpas på annat arbete med unga.

Kort beskrivet är det viktigaste att göra **bakgrundsarbetet** bra, eftersom det skapar grunden för ett lyckat genomförande. Det bör utredas vilka saker som behöver utvecklas och förändras. Efter bakgrundsarbetet och eventuella ändringar och korrigeringar definieras huvudmålet för verksamheten samt de konkreta åtgärderna. I detta skede bör man också sätta sig in i temat och kartlägga lämpliga metoder och material. (Lakso, Oinas & Pietilä, 2020, 89.)

I **planeringen** är det viktigt att målet med verksamheten beskrivs tillräckligt noggrant. På så sätt säkerställs att alla i arbetsgemenskapen känner till målet, och vad det kräver av medlemmarna i arbetsgemenskapen och av individen. Åtgärderna skrivs ner så entydigt och konkret som möjligt: målet, metoden eller materialet som tillämpas, målgruppen, tidtabellen, ansvarsperson(erna). (Lakso, Oinas & Pietilä, 2020, 90.)

Åtgärderna **genomförs** i enlighet med planen och den överenskomna tidtabellen. Genom bra planering har man sett till att den här delen sköts smidigt. Ansvarspersonerna sköter genomförandet av åtgärderna enligt överenskommen tidsplan. Efter genomförandet är det viktigt att analysera hur de uppställda målen har uppnåtts och hur återkopplingen och utvecklingsförslagen beaktas i planeringen av kommande åtgärder. Man bör komma överens om hur verksamheten ska utvärderas och utvecklas innan följande åtgärder planeras och genomförs. (Lakso, Oinas & Pietilä, 2020, 90.)

Källor

Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J., & Siukola, R. Väkivaltakäsitteiden sanasto 2020. Arbetspapper 2020_0001. Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Helsingfors: 2019.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-211-6> (hänvisning 6.3.2022).

Riksdagens bibliotek 2020. Totalreformen av kapitel 20 (sexuallbrott) i strafflagen 2020. Informationspaket för lagstiftningsprojekt.

<https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/>

[kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/seksuaalirikoksia-koskevan-rikoslain-20-luvun-kokonaisuudistus.aspx](https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/seksuaalirikoksia-koskevan-rikoslain-20-luvun-kokonaisuudistus.aspx)

(viitattu 14.3.2022).

Europeiska kommissionen 2020. EU strategy for a more effective fight against child sexual abuse 2020.

Europol 2021a. Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA).

Luxembourg: Publications Office of the European Union.

<https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2021>

(viitattu 18.2.2022).

Europol 2021b. Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2021, Publications

Office of the European Union, Luxembourg Internet Watch Foundation 2020 (IWF)

The Annual Report 2020. <https://annualreport2020.iwf.org.uk/trends>

(viitattu 22.4.2022).

Finlex.fi 2022. RP 13/2022. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om sexuallbrott. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2022/20220013>

(hänvisning 6.3.2022).

Greijer S., & Doek, J. 2016. Terminology Guidelines for the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse. ECPAT International.

<http://luxembourgguidelines.org/english-version/> (viitattu 3.3.2022).

Juusola, A., Simola, T., Tasa, J., Karhu, E., & Sillfors, P. 2021. Grooming lasten silmin-selvitys 11–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä.

Helsingfors: Rädda Barnen rf.

<https://www.pelastakaalapset.fi/groominglastensilmin> (viitattu 22.2.2022).

Kielitoimiston sanakirja 2021.

<https://www.kielitoimistonanikirja.fi> (hänvisning 18.2.2022).

Lakso, S., Oinas, M.-M., & Pietilä, M. 2020. Ungdomsarbete stärker ungas beredskap att möta utmaningar – Hur kan förebyggande av sexuellt våld bli en del av ungdomsarbetet? I verket Oinas, M.-M., Pietilä, M. & Tuohino, V. (red.) - en handbok om att förebygga grooming och sexuellt våld i ungdomsarbetet Uleåborg: Koordinaatti, Uleåborg stad
<https://www.koordinaatti.fi/fi/materiaalit/kysy-kohtaa-ja-kuuntele-opas> (hänvisning 9.3.2022).

Malin, T. 2020. Lapsiin kohdistuneiden seksuaalirikosten rangaistuskäytäntö. (Katsauksia; Nro 44/2020). Helsingfors universitet, Institutet för kriminologi och rättspolitik. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/10138/320556> (hänvisning 14.3.2022).

Helsingfors universitet, Institutet för kriminologi och rättspolitik.

(OMML 2021:2–78.) Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus: Lausuntotiivistelmä. Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:2. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-832-5> (hänvisning 14.3.2022).

(OMML 2020:9–78.) Rikoslain seksuaalirikossäännösten kokonaisuudistus. Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2020:9. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162356/OM_2020_9_ML.pdf (hänvisning 14.3.2022).

Rädda Barnen 2018. Sexuella övergrepp mot barn och unga och sexuella trakasserier i digitala medier. Tillgänglig: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapset/main/2018/08/31131602/Sexting_raportti_web-002.pdf (hänvisning 13.4.2022).

Poliisi.fi 2022. Verksamhetsmiljöer och statistik. Analyser och brottsstatistik. Polisens riksomfattande resultatinformationssystem PolStat. <https://poliisi.fi/toimintaymparisto-ja-tilastot> (hänvisning 14.3.2022).

Rossi, M., & Lehtinen, M. (toim.) 2022. Käsikirja lapsiin kohdistuvien väkivalta- ja seksuaalirikosten tutkintaan. Helsingfors: Grano Oy. <https://poliisi.fi/seksuaalirikokset> (hänvisning 14.3.2022).

Terminological centralen TSK rf 2020. Käsitä käsitteet, tartu termiin – perehdytys sanastotyön perusteisiin. Tillgänglig: http://www.tsk.fi/tiedostot/kurssit/perehdytys_sanastotyohon.pdf?file=kurssit/perehdytys_sanastotyohon.pdf (hänvisning 13.4.2022).

Tasa, J. 2020. Ord har betydelse – att definiera olika begrepp I verket Oinas, M-M, Pietilä, M. & Tuohino, V. (red.) - en handbok om att förebygga grooming och sexuellt våld i ungdomsarbetet Uleåborg: Koordinaatti, Uleåborgs stad Tillgänglig: <https://koordinaatti.fi/fi/materiaalit/kysy-kohtaa-ja-kuuntele-opas> (hänvisning 18.2.2022).

Institutet för hälsa och välfärd (THL) 2022. Väkivallan muodot. <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot> (hänvisning 29.4.2022).

Institutet för hälsa och välfärd (THL) 2021. Resulteten av skolhälsoenkäten 2021. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset> (hänvisning 21.2.2022).

Institutet för hälsa och välfärd (THL) 2019. Resulteten av skolhälsoenkäten 2019. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset> (hänvisning 22.2.2022).

Barnkonventionen 1991/60. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2 (hänvisning 13.3.2022).